

акцентує свою увагу на тому, що незнайомка, з якою вона говорила біля моря, на інвалідному візку. Більше того, Ліза лише на деякий час вмикає милосердя до жінки, але не виявляє особливої ініціативи допомагати незнайомці. Аналітично осмислюючи місце персонажа з особливими потребами у творі художньої літератури варто звернути увагу на те, як інші персонажі пов'язані з ним і чому письменник моделює ситуації аби максимально виявити характеристичні риси персонажів з особливими потребами. Вважаємо, що варто акцентувати увагу учнів на тому, що письменники презентують необмежені можливості персонажів з особливими потребами, розкривають способи їхньої інтеграції у суспільство, вказують на особливості сприйняття їх іншими.

Такі персонажі мають не лише викликати співчуття, а можливо й не стільки співчуття, а допомагати читачам переосмислювати своє власне життя, знаходити радості у повсякденних справах, цінувати кожен момент життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Нікуліна А. Сіль для моря або Білий кит: роман-буря. Київ: Vivat, 2017.

Ковтуненко Владислав Олександрович,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет української філології,
Криворізький державний педагогічний університет
Науковий керівник:
Яременко Наталя Володимирівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Криворізький державний педагогічний університет

ІМАГОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ У ВИВЧЕННІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Головне завдання шкільного курсу «Зарубіжна література» полягає у формуванні читача, здатного сприймати художні твори, враховуючи їхню приналежність до різних культур та епох, художніх систем. На думку О. Ісаєвої, «формування грамотного, естетично розвинутого та творчого читача, що відчуває радість відкриття від спілкування з художнім твором, здатного до

емпатії, спроможного «побачити» те, що сховано за словами і фразами» [1, с. 41]. У процесі осягнення навчального матеріалу необхідно орієнтуватися на виховні й дидактичні принципи, які уможливають реалізацію змістового потенціалу твору, який вивчається. У нинішніх соціоісторичних умовах, на нашу думку, найважливішим є саме етнокультурологічний, який дозволяє сформулювати в учнів уявлення про «іншого», проявити власну ідентичність як представника певного етносу, окреслити межі між «свій» та «чужий».

Завдяки актуалізації фонових знань (знань інформаційно-культурологічного характеру), які формують основу сприйняття художнього тексту, вибудовується повноцінний діалог автора з читачем. Фонові знання «необхідні для налагодження продуктивного діалогу між автором та реципієнтом» [3, с. 668], повинні бути системними, вибудованими послідовно, із урахуванням вікових, психологічних особливостей учнів. У програмі, зарубіжної літератури для середніх навчальних закладів, що рекомендована Міністерством освіти і науки України, акцентує увагу на тому, що осягнення етнокультурних особливостей різних літератур створює умови для розширення світогляду учнів, вибудови їхньої системи моральних цінностей на основі гуманізму й толерантності, розвиває комунікативні, когнітивні та аналітичні навички [4].

Етнокультурологічний підхід у навчанні – це методологія, що акцентує увагу на вивченні культурних та етнічних аспектів у процесі освіти. Цей підхід забезпечує врахування традицій, цінностей, звичаїв, мови, історії та інших культурних особливостей конкретної групи людей у контексті навчання. Основні принципи етнокультурологічного підходу включають такі компоненти як от:

- культурна чутливість: розуміння та повагу до різних культурних груп, уникання етностереотипів;
- інтеграція культури в навчання: культурно-орієнтовані уроки, які віддзеркалюють культурний контекст літературного матеріалу, учнівського середовища;
- активні методи для створення умов реалізації міжкультурного спілкування.

Ці принципи допомагають утворювати відкрите навчальне середовище, де культурна різноманітність розглядається як позитивний ресурс для збагачення навчання та виховання. Завдяки залученню інонаціональних художніх моделей учні формують чітке уявлення про різноманітність світових культур, вчаться ідентифікувати себе в полікультурному соціумі. Відтак, ефективно організувати процес освоєння текстів різних національних літератур можна лише тоді, коли в освітньому просторі сформовано атмосферу толерантності, де учні спроможні сприймати відмінності та своєрідність інших народів. Учителю варто фокусувати увагу на проблемах на вивченні тих аспектів художнього твору, які допомагають створити ситуації, що допоможуть учневі вибудувати адекватну модель міжнаціональних відносин, унормують принципи й підходи до оцінки взаємостосунків на основі досвіду репрезентованому в художньому творі.

Формування етнокультурної компетентності є важливою складовою під час формування інтегральної властивості індивіда осягати національно-ціннісні моральні сенси, оригінальні картини світу. Вона сприяє усвідомленню та проявленню естетичного та емоційно-ціннісного ставлення до полікультурного світу. Надзвичайно важливо вчити учнів бачити прояви національного в художньому тексті, порівнювати інокультурне з притаманним їх рідній культурі. Отже, особливе значення на уроці зарубіжної літератури має аналіз творів на уроках літератури крізь призму їхньої національної специфіки. Як слушно зауважує Ж. Клименко, максимально дієвим може бути підхід, зорієнтований на пошук національно-дотичних характеристик проявлених у літературах різних етносів. Через це актуалізується вбудована в національний код учня інформація. Варто залучати прийом зіставлення національно вагомих образів-символів, створення навчальних ситуацій, зорієнтованих на проявлення досвіду сприйняття національного образу світу художніх творів, що вивчаються [2, с. 52].

Такий підхід до осягнення творів на уроках зарубіжної літератури можливий завдяки залученню констант імагологічного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів. Київ: Ленвіт, 2000. 181 с.
2. Клименко Ж. В. Етнокультурологічний шлях аналізу як ефективний засіб осягнення національної специфіки художніх творів. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 5. С. 52–56.
3. Коломієць Н. Є., Яременко Н. В. Культурологічна компетенція в контексті фахової підготовки вчителя зарубіжної літератури. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Кропивницький : Видавництво «Код», (187), С.665-670. URL: https://cusu.edu.ua/images/nauk_zapiski/filology/Issue_187_FN.pdf
4. Програма Міністерства освіти і науки України: Зарубіжна література зі змінами 2022 р. для 6–9 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698).

Крот Ліна Яківна,
здобувач вищої освіти, факультет іноземних мов,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

Науковий керівник:
Ісаєва Олена Олександрівна,
доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики
викладання іноземних мов і світової літератури,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 5 КЛАСІ

Особливої актуальності в методиці викладання зарубіжної літератури є те, що сучасна наукова література має обмежену кількість досліджень, котрі детально розкривають позитивні та негативні аспекти використання соціальних мереж на уроках літератури, відсутні також методичні рекомендації впровадження соціальних мереж в освітній процес. Крім того, у підручниках зарубіжної літератури, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, можливості використання соціальних мереж, хоча і піднімаються на сторінках шкільних підручників, проте завдань, спрямованих на їх використання, мало,